

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr.
" " " " jum. anu 2 „ 50 „
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „
" " " " j. a. 3 „ 50 „

Pretulu insertiuniloru :
Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele se se adreseze la Redac-
tiunea dela

„BISERIC'A si SCOL'A“

Èr banii de prenumeratiune la

„TIPOGRAFIA DIECESANA IN ARAD.“

Catra toti amicii si spriginitorii diarului nostru!

Numerulu de fatia fiind ultimulu, ce publicam in cursulu anului curinte, ne simtimu detori a aduce cele mai respectuóse multumiri tuturor aceluor persoane respectabile, care ne au sprigitu prin sucursulu lor materialu si intelectualu in publicarea si redigerea acestui diaru bisericescu si scolasticu, rugandu-i totodata ca si in viitoriu se ne impartiasca de marinimosulu lor ajutoriu.

In deosebi aducemu la acestu locu respectuósele nóstre multumiri Inaltu Preasantului Domnu Episcopu *Ioan Popasu*, pentru inalt'a bunavointia si consideratiune manifestate catra diarulu acest'a, introducandu-lu ca organu alu publicatiuniloru oficiale, in dieces'a Inaltu Preasantie Sale, inca dela aparitiunea lui.

Asemenea aducem multumile nóstre pressei nationale de din cóce cât si din colo de Carpati, pentru binevoitorea intimpinare si recomandatiune date diariulni nostru.

Redactiunea diariului
„Biseric'a si Scól'a.“

Isusu Christosu si viati'a lui.

(dupre Chateaubriand).

Cand veni Mantuitoriulu pre pamentu, tóte popórale asteptau cu incordare aratarea unui barbatu fórté renumitu.

Suetoniu dice cá „Totu orientulu se ocupá cu o traditiune vechia pastrata din stramosi, anume cá in Iude'a se va redica unu barbatu carele va intemeiá unu imperiu universal.“¹⁾

Tacitu raportéza aceste mai cu acelesi cuvinte. Dupre cum spune acestu mare historiografu „Aprópe

toti evreeii au fost convinsi cá, pre bas'a unei profetií ce se afla in càrtile cele sfinte ale preotiloru lor, in decursulu domniei lui Vespasianu orientulu va castigá putere noua si cá lumea va fi guvernata de unu barbatu nascutu in Iude'a.“²⁾

Josephus vorbindu despre risipirea Ierusalimului dice : „Evreeii au fost condusi la revolutiune contra Romaniloru mai alesu prin o profetiá sinistra, care le anunciá, cá pre acele timpuri se va sculá dintre densii unu barbatu, carele va stapáni lumea.“³⁾

Si testamentulu nou ne aréta urme despre acésta sperantia lafita in Israilu. Poporulu din pusthia intrebá pre Ioanu botezatoriulu, deca densulu este *Messia* celu de multu acceptatu, adeca *Christosu*, *Unulu Domnului*. Èra tinerii din Emausu remasera fórté intristati vediendu, cá Ioanu nu este barbatulu, care se salveze pre Israilu.

Trecura cele 70 de septemani anuali, ale lui Daniilu, adeca 490 de ani, dela reinfintiarea templului iudaicu. Origene numerandu tóte traditiunile aceste ale Jidoviloru adange cá „dintre Jidovi multi recunoscure pre Isusu Christosu ca pre eliberatoriulu natiunei celu promisú prin profeti.“⁴⁾

Asia dara ceriulu prepará si netezi calea, pre care avea se amble filu omenescu. Natiunile separate acum de multu vreme prin moravuri si institutiuni priviau un'a la cealalta cu dusmania neimpacata. Dar dintrodada incetéza sgomotulu armerloru, poporale impacate ori invinse se pierdu in totalitatea poporului romanu.

De o parte religiunea si moralitatea ajunsera in cea mai mare decadintia, ceea ce provocá schimburi prin fortia ; de alta parte pre pamentu incepuse a se estinde totu mai multu doc-

²⁾ Tacit. Hist. lib. V. cap 13.

³⁾ Joseph. de bello Iudaico.

⁴⁾ Origen. Contra Celsum.

¹⁾ Suet. in Vesp. cap 1V.

trin'a despre unitatea lui Dumnezeu si nemurirea sufletului.

In modulu acest'a pentru doctrin'a cea noua se deschidu cãile in tôte directiunile. O limba universalã i servece de medilocu spre a se estinde. Vastulu imperiu romanu se compune parte din popóra selbatice, parte din popóra civilisate, dar tôte sunt nefericite in gradulu celu mai mare. Pentru popórele prime insasi aparitiunea religiunei crestine, pentru ceste-alalte virtutile sale morali, si pentru tôte mesericordi'a si amórea sunt mijlócele mantuirei pre care ceriulu a pregatit'o neamurilor.

Mijlócele aceste atât au fost de eficace, încât cu doi secolu mai tardiu Tertulian potú se dîca catra judecatorii Romaniloru : „Noi suntemu numai de ieri, si totusi noi pretotindenea suntemu in majoritate in cetãtîle vóstre, in insule, in fortaretie si in castre, noi vi implemu coloniele, decuriele, consiliile si palatiile ; crestinii se afla in senatulu vostru ca si in foru; noi vi mai lasãmu numai templele. 5)

Cu aceste preparative gigantice dar naturali se unesce splendórea minunei. De nou î-si inaltea vocea oraculii cei adevérati, cari amutisera de atãta vreme, ér Sybillele mincinóse amutiescu. In oriente se aréta o stea nóua ; Gavrilu descinse la Mari'a si in adenculu noptii, de pre norii ceriului, chorulu spiriteloru fericite canta : *Marire intru cei de susu lui Ddieu si pe pamentu pace!*

Ca fulgerulu se latiesce faim'a, cà salvatoriulu lumei s'a nascutu in Iudeea. Nu s'a nascutu in purpura, ci in asilulu miseriei; pre pamentu nu a fost anunçiatu la cei mari si puternici, ci angerii l'au descoperitu celoru mici si nemernici. Elu nu a adunatu la leaganulu seu pre cei fericiti de pre pamentu, ci pre cei nefericiti. Prin celu de antãiu actu alu vietii s'a deçhiaratu mai cu séma ca Dumnezeuulu celoru nefericiti. Aici voimu se petrecemu cu cev'a mai multu, pentru-ca se vîrimu o mica observare. VEDIUT'AMU din vechime cum regii, eroii sau alti barbati straordinari devenira dieii natiuniloru. Priviti inse aici la fiulu unui lemnariu intrunu anghiuletiu alu Iudeei ca icón'a dureriloru si a suferintieloru! Elu este batjocuritu in publicu prin pedeps'a de mórte, ce se dictéza de altmintrea celoru mai netrebnci criminalisti. Elu predica sacrificiu si abnegatiune de marire, onóre, placere si potestate lumésca. Elu preferesce pe sclavu domnului seu, pre cei miseri celoru bogati si pre cei morbosi celoru sanetosi. Cea mai sãnta si mai curata predilectiune este pentru sine a adunã in jurulu seu pre cei ce inuáta in lacremi, pre cei plini de rane si dureri, cu unu cuventu pre toti cei ce sunt lapedati si parasit. de cari fuge omenimea.

5) Tertulian. apólic. cap 37.

Din contra elu combate neincetatu potestatea, bogati'a si fericirea ; restórna tôte principiele moralei, cari pre atunci aveau trecere universalã ; statoresce intre ómeni raporturi noue, introduce unu nou dreptu alu gintiloru, adeca o credintia publica. In modulu acest'a isi inaltea dieitatea, triumféza asupra religiunei Cesariloru, se aventã la tronulu loru si in fine ajunge la domnia universalã. Si déca tóta lumea s'ar sculã in contra lui Isus Christosu, déca s'ar aliã contra doctrimeloru sale tóta lumin'a filosofiei, nici odata nu m'ar potea convinge nimene cà ar fi de origine omenésca o religiune, care se baséza pre astfeliu de colonne. Juru, cà numai unu Ddieu a potutu face, ca ómenii sè se inchine la o cruce, numai unu Ddieu a potutu presentã ómeniloru ca obiectu alu cultului loru pe *omenimea suferinda si virtutea persecutata!*

Isusu Christosu a venitu intre ómeni plinu de daru si de adevéru. Omenimea a cucerit'o prin puterea si blandeti'a cuvinteloru. Elu a venitu ca se fie celu mai nefericitu dintre muritori, càci tôte virtutile le-a indeplinitu pentru cei miseri si pentru cei suferindi. *Bossuet* dice, cà *minunile sale au caracteru mai multu de bunetate de cât de potestate*. Pentru ca se imprimeze doctrinele sale in inimile ómeniloru si se le chiarifice la cei seraci cu duhulu, Isusu Christosu invétia in parabole si pilde. Caletorindu pre campii, printre livedi si agrii invétia dupre cum sunt obiectele ce i-se ivescu. Privindu la florile de pe campu îndémna pre ucenici se créda in provedinti'a, care sustiene plantutiele si nutresce paserile ceriului. VEDIENDU fruptele agriloru invétia, se judecãmu pre totu omulu dupre faptele sale. Aducandu-i-se unu inocentu, elu recomanda castitatea inimei. Aflanduse intre pastori, insusi se numesce *pastoriulu sufleteloru* ; elu se presentéza ca unu pastoriu, care aduce pre umerii sei óea cea pierduta.

Primavér'a se sue pre unu munte sau colina si invétia multimea din giuru luandu-si materi'a din obiectele ce le vede pe langa sine. Privindu la serman'a si nefericit'a multime de poporu, ce-lu insotiesce, esclama : *Fericiti sunt cei ce plangu! Fericiti sunt cei ce flamendiescu si insatosiaza!*

Intre cei ce asculta principiele sale si intre cei ce le despretiuescu face deosebirea ce se pôte face intre doi ómeni, cari î-si facu case, unulu dintre ei zidesce pe piatra, celalaltu pre nasipu. Unii spunu, cà vorbindu Isusu in cestiunea acést'a, elu reflectã la unu satu infloritoriu ce se affã pre colin'a din préjm'a sa, si indata dupa aceea la nisce colibe de la pólele colinei, pre cari le nimicisera valurile fluviului. 6) Cerendu apa dela muerea samaritana i descopere doctrin'a sa prin frumós'a asemenare cu unu isvoru de apa viua.

6) Fortin on the frath. of the christ. relig. pag. 218.

Nici contrarii cei mai inversiunati nu au cutezatu se atace divinitatea lui Isusu Christosu. Minunile sale le recunósce Celsus, ⁷⁾ Iulian, Volusian, ér Porfirius naréza, cà si oraculii pagani ílu numescn barbatu celebru pentru pietatea sa. ⁸⁾

Tiberiu voiá se-lu puna între diei. Lampridius ⁹⁾ ni spune cà Adrianu a comandatu se-i faca biserica, Alexandru Severu ílu adorá între sfínti asiediandu-lu între Orpheu si Avramu. Plinius celu tineru se esprima într'unu modu fórte magulitoriu despre inocent'ia primiloru crestini, cari au urmatu precepteloru salvatorelui.

Nu esista nici unu intieleptu in vechime la care nu i-s'ar putea imputá scaderi. Chiar si patriarhii au slabitiuni, numai Isusu Christosu este immaculatu. Elu este copi'a cea mai splendida a frumsetiei celei mai frumóse, ce locuesce pe tronulu ceriului.

Din gur'a lui se audiá numai iubirea catra Dumnedieu si deaprópele, càci insusi erá sântu si inocentu; maestatea spiritului ílu inaltíá fórte preste desiértatiunea luméi acesteia; de problem'a gigantic a mantuirei nóstre elu se apucá pe càile cele mai pline de suferintie si prin superioritatea si atotpoternicia virtutiloru sale sill pre ómeni se accepteze doctrinele sale si se-si faca de esemplu o viétia, pre care insisi trebuira se o admire.

Isusu Christosu avea caracteru amabilu sinceru si delicatu, ér amóre nemarginita. Apostolulu ni-lu infaciosiéza in directiunea acést'a prin cuvintele „*amblà si facù bine.*“ In fia care momentu alu vietii sale stralucesce dintrensulu supunerea in voi'a lui Ddieu. Sciù ce este amicitia, dar o si iubí, càci amicu i-a fost Lazaru pre care l'a inviatu din morti. Pentru acestu simtiementu puternicu alu vietii indeplè elu cea mai mare minune. Patriotismulu ni represinta pre Isus Christos ca modelu, càci luandu in consideratiune pericolulu ce amenintia cetatea, striga plinu de durere: *Ierusalime! Ierusalime! de câte-ori am voitu se adunu in giurulu meu pre fii tei, precum aduna gaina puisiorii sub aripele sale! Dar tu nu ai voitu!*

Privindu eu amaratiune de pre muntele maslineloru la cetatea condamnata a fi risipita din caus'a crimeloru sale, nu-si potù retiené lacremile. Apostolulu dice „*Elu se uitá la cetate si planse.*“ Tolerantia sa inca trebuie luata in consideratiune. Cand ílu rugara invetiaceii se tramita focu din ceriu asupra satului Samaritanu, care l'a primitu neospitalu, densulu respunse in tonu aspru: „*Nu sciti ce cereti!*“

Déca ar fi descinsu din ceriu fiulu omului

inarmatu completu, atunci a buna seama nu ar fi simtitu ustenelele intru eserciarea virtutiloru sale, nici nu ar fi avutu atáta de suferitu; dar tocmai intru acést'a se cuprinde glori'a misterului: cà Christosu simti durerile, cà inim'a sa fu despicata ca si a ori càrai omu, si cu tóte acestea nici cand nu a datu dela sine vre-unu semnu de mánia, numai contra inimeloru impietrite si contra condamnabilei nepasári.

Neincetatu indemná pre ómeni sè se iubésca unulu pre altulu! Cand se aflá in manile carneficiloru strigà: „*Parinte ierta-li, cà nu sciu ce facu!*“ Cand erá sè se despartiésca de iubittii sei invetiacei, ochii i-se implura de lacremi. Elu simti spaim'a mormentului, intoema ca si frica si durerile crucei. Sudori de sange se versara preste divinii sei obrazi; se tangui, cà l'a paresitu parintele seu cerescu.

Cand i oferí angerulu pocalulu dureriloru, dise: *Parinte! lasa se tréca dela mine pocalulu acest'a! Dar déca trebuie se-lu beau, atunci fie voi'a ta, ér nu a mea!* Atunci i scapà din gura cuventulu, care esprima durerea cea mai profunda: „*intristatu este sufletulu meu pana la mórte!*“ Si acum, déca moralitatea cea mai pura, déca o viatia, care între luptele cele mai grele a traitu combatendu desiértatiunea si superstitiunea — care atunci predominau lumea — pentru ca se alineze suferintiele omenesci, déca aceste potu fi dovedi despre dumnedieire, atunci cine mai póte negá dumnedieirea lui Isusu Christosu?

Elu a fost modelu tuturoru virtutiloru. Amicéti'a ílu vede morindu la peptulu invetiachelului seu, Ioan. Bland'a concessiune ílu admira cand júdeca pre muiera pecatósa. Pietatea se consoléza cand ílu vede binecuventandu lacremile celoru nefericiti. Prin iubirea pespusa facia de prunci se manifesta inocentia si puritatea inimei sale. Tari'a spiritului seu stralucesce între martirii crucei, si ultimulu seu suspinu este suspinulu misericordiei!

Discursu

rostitu la conferintia preot.-invet., ce s'a ténutu in 18/30.
Octomvre, 1882 in Totvaradia.

(Continuare si fine).

Preoti si invetiatori!

Uniti-ve in eugetu, unitive in simtiri, déca ve zace la inima fericirea poporului nostru!

Preotulu impartasiesce sfaturi celoru adulti ér invetiatoriului sunt concrediuti pruncii nevinovati, inaintea carora viétia e inca o enigma, cari credu cà tot ce face invetiatoriulu loru este bunu, si trebuie imitatu, tóte vederile morale ei le imprumuta dar numai din esemplulu invetiatoriului loru — vedeti dar Dloru, déca din baiatulu fragedu, devine cu timpulu unu omu fara virtute, trendavu si desfrenatu, vina cade in mare parte pe invetiatoriu, pe a carui urme au pasitu — In diua cea din urma,

⁷⁾ Origenes. contr. Celsum I. 11. — Iul. Ap. Cyril. lib. VI. Aug. ep. 3. 4.

⁸⁾ Tert. Apolog. — 11.

⁹⁾ Lamprid. in Alex. Sever. cap. 4—12.

când Dlu sfântu va judeca preste pecatele omenimei, o mare parte, din pedepsele lui va lovi pe crescatorii cei fara consciintia.

Una dintre calitatile cardinali ale unui invetiatoriu trebuie dar se fia: „o consciintia severa si delicata“ care pururea se i sioptesca: a multoru fericire dela tine aterna, implinesceti dar sânta datorintia si iubesceti chemarea infocatu!

Dloru! Eu inca mi-am alesu de chemarea vietii mele cultivarea tinerimei, eu inca sum invetiatoriu; dar in scurtulu timp, decand me ostenescu intru respandirea invetiaturei m'am convinsu deplinu despre greutatile, cari te intempina pe acésta spinósa cariera — ostenele, cari nu ti-le póte resplati nimene, si aceste le vei poté invinge numai asia déca „îti iubesci chemarea mai pre susu de tóte“!

Asia dar invetiatoriulu se nu privésca oficiulu seu numai ca unu „modus vivendi,“ se nu-si implinésca datorintia, numai pentru venitu materialu; unu astfeliu de invetiatori nu va fi nici odata la naltimea misiunei sale; desbruce-se invetiatoriulu de egoism, care îlu indémna a lucra numai pentru plata si venitu, aduca-si aminte, că prin cuventulu lui îsi descopere sciintia tainele sale maretie inaintea pruncului plapandu, atunci elu veselu va infruntá greumintele chemarei lui si apoi, dreptu respata, musele vor aniná pre fruntea lui lauru nevesteditu! Celu ce îsi iubesci chemarea si egata a se sacrifica pentru ea, acela minuni va poté se produca. Invetiatoriulu, care traesce numai pentru chiemarea-i marétia, nu se va indestuli cu acele cunoscintie, cari le a castigatu in fragedile teneretie, ci dupa ce s'a despartitu de locasiulu museloru cu diligintia si maturitate indoita se va perfectioná mai departe, pe calea, care i s'a aretatu in cursulu stadieloru sale preparandiali; asia dar va procura, pe cât se póte, cartile cele mai bune, cari au aparutu din când in cand in literatur'a invetiamentulu elementariu, dealta parte societatile de lectura invetiatoresci se vor ingriji a procurá opurile metodice mai insemnate, ca in modulu acesta se tinda ocaziune si invetiatoriloru lip-siti, a tiené pasu cu mersulu culturai si a imprumutá din florile literaturai suculu de viatia a sciintiei. — Dar nici atâta inca nu este de ajunsu: póte se aiba unu invetiatoriu sciintia pedagogica ori cât de bogata, putinu va ajunge aceea, déca elu nu scia, cum trebuie se o comunice cu pruncii, voescu se dicu: o scóla unde lipsesce metodulu bunu de instructiune sémana cu o móra fara apa, déca invetiatoriulu nu scia modulu, cum trebuie se propuna diferitele ramuri a cunoscintieloru, totulu este perdutu, „metodulu este sufletulu scólei;“ metodulu bunu si pe cei slabuti i face se invetie pe cand procederea smintita timpesce si talentele cele mai insemnate. — Forti'a invetiatoriulu sta in metodulu seu. Unu mijlocu puternicu spre a se deprinde invetiatorii nostrii in propunerea cât mai metodica trebuie se fie: „prelegerile de modelu“ cari se potu arangia la siedintiele societatiloru de lectura invetiatoresci; unde unulu séu altulu dintre invetiatori se iee inainte câte o parte din cutare obiectu elementariu, si se arete acolo in fatia colegiloru sei: cum propune elu obiectulu respectivu la copii, ér ascultatorii se-si spuna observarile si esperintiele proprie referitóre la metodu, si apoi impreuna se staverésca o procedúra corecta.

„Non vitae sed scolae discimus“ dice proverbulu latinu; invetiaturile procurate in scóla trebuie se le scimu aplicá in viétia; cunoscintiele castigate in

scóla trebuie se ne ajutore a castigá cât mai usioru cele trebuincióse pentru esistentia. Pe langa cultura, buna starea materiala, averea este acelu radim, care asecura esistinti'a unui poporu. — Fia cineva cât de invetiatu, déca nu va sci procurá cele de lipsa pentru esistentia, in curentulu vietii nu va sci stá cu destula taria; scóla trebuie dar se se ingrigésca de a cultivá si facultatile nóstre practice si desteritate de a ne castigá buna stare materiala. — Invetiatoriulu va pune dar pond mare pe acele parti a cunoscintieloru, cari se referu la viétia practica, la tot ce invétia si propune va aretá, cum trebuie folositu in viétia, numai aplicarea, praesa face, ca cunoscintiele sè se striforme in carnea si sîngele elevulu. Seim, cumcá isvórele nesecate a le averei sunt: economi'a si industria. — Preotulu si invetiatoriulu va luminá dar pre poporu si in privinti'a economica si industrialu, ce o póte face asia, déca deoparte protulu insusi e preste tot unu economu de modelu, care se ingrigesce de cultivarea esemplara a agriloru, a gradineloru si a pomariiloru sale, pentru că poporulu chiar asia si lucrupamentulu pe cum a vediutu că îlu cultivéza preotulu, de alta parte in siedintiele societatii de lectura va prelege preotulu in stilu popularu si usioru de intielesu despre unele ramuri ale economici, precum sunt: albinaritul, pomaritul, ect. pe urmele preotulu va pasi apoi si invetiatoriulu, cu atât mai tare că elu in scól'a popularu si asia trebuie se deprinda pe prunci in careva ramu alu industriei de casa. — Invetiatoriu si preotu si aici cu putere unita vor starui a luminá pre poporu in ale economiei si industriei, a i da astfeliu in mana isvórele imbelsugate de avutie si indestulire, si alu ocupá in modu utilu.

Onorata adunare!

Am vorbitu pana acuma despre acele deprinderi la ce ar trebui se îlu indemnamu pe poporulu nostru si acum permiteti-mi se-mi desfasuru parerile mele referitóre la acele inclinari dela cari ar trebui se retienem cu tot adensulu pe scumpulu nostru poporu.

Intielegu acele patimi ale poporulu nostru, cari i slabescu puterile trupesci si i séca capacitatea de lucru, intre cari la loculu prim trebuie se amintescu patima dejositóre a betiei de spiritóse. — Sciutu este, cumca omulu póte pecatui nu numai in potriua legiloru morale, ci si in contra legiloru fisice; si pe cum acela care este perversu si nemoralu va fi torturatu dupa mórte cu tóte turmentele iadulu asia si celu ce pecatuesce in potriua corpulu si senatatii sale va fi amar pedepsitu; dar supliciulu îlu va ajunge inca in viétia acést'a; au nu a-ti vediutu Dvostra pe multi, cum se desbraca de tot ce este in ei divinu, cum îsi obscura spiritulu daruitu de creatoriulu, cum îsi prodiga averile, numai ca sè se póta desfata vre-o câteva mominte, in placerile bestiale ce le procura licuidulu veninosu.

Este constatatu prin sciinti'a medicala, cumca acésta beutura destépta in omu tóte inclinarile dejositóre, din faptura cu ratiune face unu animalu, alcoholulu care destrama muschii si nervii apoi i sapa senateata i sugruma voia de lucru, pe omulu muncitoriu si sirguitoriu îlu face trendavu si nepasatoriu, îlu aservesce, apoi socia si pruncii lui retacescu ca vai de ei, cersindu pe la usi streine fura nutrementu si fara locasiu, căci averile ajungu in ghiarele ace-luia, care au adaptu cu veninu pe nesocotitulu tata!

Unde ve trebuie o privelisce mai trista decât acést'a!

In adeveru îti vine se plangi cu lacrimi amare, vedindu că poporul a carui stramosi au fost odata Domni preste o lume intréga, zace astadi in noroiulu unei patimi bestiale, care i resipesce fortia trupésca, averile si voia de lucru! Eta gangrena infricosiata, care mistue puterea de viét'a aloru sute de tineri si barbati, óre cum se mantuim poporul din ghiarele ei fioróse? — Noi credemu, ca se îlu ocupam cu alte lucruri mai folosítóre si astfelu se nu-i lasam timpu de-a cugetá la patima acést'a uríta.

Cel-ce scia folosi timpulu pentru ocupatiuni nobile, cel-ce scia petrece si órele libere cu lucruri utile, aceluiu nu-i va plesni prin minte nici odata, a se adaposti in locasiurile betiei si a desfranarei murdare.

Mijloculu celu mai puternicu spre a retinea pe poporu dela patim'a betiei, este dar alu ocupá in modu placutu si utilu, in dile de serbatori si Dumineca, când poporul are timpu lungu si pofta pentru desfatare preotulu si invetiatoriulu va starui se adune pe fiii poporului in scóla séu in bisericu si apoi se le tiena prelegeri din sciinti'a senatetii séu se le impartasiésca invetiaturi folosítóre din economia séu chemia industrialu, in stilu amasantu si usioru de întielesu, asia in cât se-i invetie si se-i delecteze totodata, in literatura germana se afla Catechisme pentru diferitele ramuri a cunoscintieloru (precum catechis. economicu, industrialu, higienicu ect.) recomandam traducerea acestora in limb'a nóstra, facendui astfelu se uite cu totul de bucuriile umile ale birtului.

Unu altu mijlocu de a abate pe cineva de la patimi periculóse este: a sadi si a intari in inim'a lui simtiulu frumosului, a stérni in elu iabirea artei; pentrucá arta, si indeosebi musica si cantarea, nutresce moralitatea, imblandiesce ura si mania, armoni'a ei sugruma vijelia pasiuniloru umile.

Poporul nostru posiede capacitate pentru arte, elu a eredit'o dela gloriosii sei stremosi, cari au venitu aici din tíera poesiei si a arteloru, de pe campile incantóre a Italiei! . Din plugariulu românú poti, face cântaretu de arte, dupa cum ne a aretatu concertarea choruriloru plugaresci, care ne este inca in memori'a fiesce carui dintre noi. Invetiatori si preoti éra la voi apelezu! Infintiati coruri de plugari, ca fiii poporului se cunósca, cea ce este frumosu si sublimu, pentruca se li se poleiesca datinele, se uite suferintiele, ér peccatele si pasiunile lorú se stinga si se topésca in vibratiunea armonica a cantarei!

In fine permiteti-mi se ve mai atragu atentiunea inca la unu remediú a betiei: Sum convinsu, cumca ori care invetiatoriu propune cu grige si consciintia catechismulu, in care sunt insirate tóte vitiele, cari îti ducu sufletulu la pierdiare; invetiatoriulu spune prunciloru câte si mai câte pedepse se mesura in ceriuri, pentru acele peccate, pe cari ei nici nu le cunoscú pe buna cale.

Invetiatoriulu spune cât de aspra e pedépsa, care o mesura religiunea pentru peccatele morale, dar asia credu pucinu spune despre urmarile triste ale peccatelorú fisice, desi corpulu este egalú îndreptatitu spiritului; inca in frageda etate ar trebui se picuramu in mintea pruncului pe langa „catichismulu credintiei“ si „catichismulu sanatatii“; voescu se diéu: cumca „higien'a poporala“ ar trebui se se trachteze in scóla primaru cu grige deosebita ca inca pana e mintea frageda se inradacinam in ea „porun-

cile igienice,“ de micu se invetie prunculu ce urmari triste are necumpetarea, trandavia si neglijarea corpului; ceea ce s'au seditu in tineretiele fragede in sufletulu nostru, vom pastra-o cu taria si in etatea matura a barbatiei; déca prunculu se scia spariá de pedepsele, cari le mesura natur'a asupra celui ce nu grigesce de corpulu seu, ca barbatu consciu, va sci sé se cumpateze in placerile trupesci.

Invetiatoriloru! Educati generatiunea tinera dupa principiulu: „Minte sanetóse in corpu senetosu.“ „Armonia între corpu si spiritulu,“ acést'a maxima au servitu ca basa in educatiunea poporului clasicu a Greciei, acést'a armonia au redicatu pe Eleni la unu gradu de cultura, care sta fara pareche in istoria omenimei întregi!

Ve multiemescu Dloru pentru atentiunea, cu care ati onoratu disele mele, prin cari in numelu Preass. nostru Archipastoriu, am voitu se spunu ceea ce ar fi de facutu pentru binele si fericirea poporului nostru, si se ve descoper dorinti'a lui care este: luptati cu firmitate si abnegatiune pentru fericirea natiunei nóstre!

Proti si invetiatori!

Voi trebuie se fiti salvatorii poporului românú! Sciti voi óre: Cine este poporul românú? — Elu este unu puiu de vulture, e fiulu Romei, care odata éra domna lumei întregi!

Precum din leulu nobilu a desiertului nu se nasce nici odata iepure lasiu, chiar asia si nepotii acelei ginte maretie, din care a esitu unu Marius, unu Pompei si Cesar Augustus, nu este iertatu se fie debili si se zaca in nóptea fiorósa a ignorantiei! . . .

„Venitoriu de aurú Romanimea are si prevedi prin seclii a ei inaltiare!“

Romanulu au mostenitu virtutile si talentele stremosiloru sei mari, redeseptatile acelea nu le lasati se piéra! in mana vóstra sunt depuse destinele natiunei, nu o uitati pe mama nóstra comuna, luptati si mai departe pentru fericirea ei!

Fiti pururea la naltimea chemarei Vóstre, si apoi veniva timpulu când ea falnica va pasi in fruntea altoru ginte, versand lumina in urm'a ei!!!

Dr. Piposiu.

APELU

catra toti amicii si protectorii instructiunii

Este cunoscuta de toti activitatea ce a desfasuratu si desfasuira Societatea pentru Invetiatur'a poporului Romanu, si in specialu Sectiunea de Prahova, pentru ajungerea scopului seu civilisatoru si umanitaru! Si in adeveru, cine nu cunósce Scól'a sa normala, care de diecimi de ani respandesce pe absolventii sei ca invetiatori, nu numai in judetiulu Prahova, dar si in judetiile Buzeu, Râmniculu-Seratu, Putna, Braila, Dâmbovitia, Muscelu, Argesiu, ect. Cine nu cunósce Scóla secundaru de fete, care, spre a umplea unu golu, simtitu de tóta lumea, sciú a uni sciintia cu arta si messeria si a da astfelu judetiului si Tierei, nu numai profesioniste: croitorese, dar si profesóre si telegrafiste? Aceea ce inse nu se scia, sunt luptele ce a sustienutu Societatea in beneficiulu acestoru scóle, sunt dificultatile mai cu séma materiale, ce scólele sale au intimpinatu si intimpina in mersulu lorú, sunt obstaculele in fine de diverse naturi, ce se opunu aventului lorú progresistu.

Aceste dificultati, aceste obstacule trebuiesc inlaturate. Una din principalele conditii ale unei bune scóle, este localul sau; dar localurile scólelor si internatului societatii sunt departe de a insusi conditiunile igienice si didactice, indispensabile unui bunu localu de scóla. Éca una din dificultatile cele mai importante ce intimpina mersulu regulatu alu acestoru scóle, si care nu mai póte continua fara prejudetiulu loru.

Societatea pentru invetiatur'a poporului Romanu, sectiunea de Prahova, fiindu pe deplinu convinsa de acest adevéru, si avendu firma dorintia de a remedia, pentru intemeierea institutiunilor sale, acest reu, s'a pusu cu indoita rivna la lucru, si, pe de o parte, in scopu de a avea unu localu demnu de scólele sale, a si cumperatu, in centrulu orasiului cu sacrificiuri enorme, casele unde functionéza actualminte scóla sa normala cu totu locul de alaturi; ér pe de alta, pentru a putea gasi fondurile necesarii pentru edificarea din nou a unui localu propriu ambelor sale scóle, a elaboratu aci anexatulu Statutu, aprobatu si de inaltulu Guvenu, care prevede pentru acést'a cladire urmatórele sorginti :

- a) Escedentulu ce va lasa in fie-care anu bugetulu seu ordinaru,
- b) Donatiunile amiciloru Instructiunii, si
- c) Jumetate din produsulu unei lotarii de bani, si care incredintiéza aducerea la indeplinire a dispositiunilor de susu, adunarea si conservarea baniloru, precum si edificarea localului, unei comisiuni permanente, compusa din persónele semnate in josulu acestuia.

Subsemnati dar, in dovotamentulu loru nelimitatu pentru frumósa sarcina ce li s'a confiátu, dorindu a vedea cu o ora mai nainte pusa in lucrare edificarea acestui templu alu Instructiunii, au onórea, Stimate Domnule, pentru realizarea celor stipulate la alin. b) a ve asigura, cá ei s'ar simti fórté fericiti, déca ati bine-voi si Dvóstra se-i puneti in positiune de a ve eternisá memori'a, in conformitatea art. 6 din Statute, priu pastrarea bustului, sén alu portretulu Dvóstra, in salonulu de onóre alu edificiulu scolaru ce este a se edifica; tot d'odata inse, spre a se putea aduce la inplinire si cele prevedute la alin. c) ísi permitu a ve rugá ca se bine-voiti a luá si Dvóstra o parte activa la lotaria instruita, aspirand la cele 1000 castiguri ale sale, in valóre de lei 80,000, prin cumperarea unui numeru considerabilu de bilete.

Subsemnati adresendu-ve acest Apelu, ve róga cu insistintia, Stimate Domnule, se faceti si Dvóstra aceea ce voiti si puteti in interesulu invetiaturei poporului Romanu, semnandu in aci alaturata lista, ce urméza a ni se inapoia, donatiunea Dvóstre si a amiciloru Dvóstre, bine-voindu tot d'odata a ne aretá si numerulu biletelor de loteria ce doriti a avea. *)

Comisiunea: Presiedinte C. T. Grigorescu, Vice-presiedinti: I. I. Romanescu, N. Crapelénu. Membrii G. Radovici, Ghitia Ionescu, Demetriu Sfetcu, Ioanu P. Eliade, Stefan Irimiescu, Stelian T. Stoian, C. Ienescu, N. I. Micescu, Marin Petrescu. Secretari: Chr. S. Negoescu, Th. Georgescu. Casieru G. Sfetcu.

*) Publicând apelulu de fatia anuciamu cetitoriloru nostri cá la redactiunea dela „Biserica si Scóla“ se afla depusa o lista de subscriptiune publica atát pentru donatiuni cât si pertru bilete de loterie. Red.

Buteni, la 20. Decemvre 1882.

Dlu „unu asesoru consistorialu“ dupa vorbele ce le-am avutu in nrui 46 si 48 ai acestei pretiuite foi, aflá de bine in nrulu 50 a-mi replicá la respunsulu meu, la care replica eu nu asiu mai dice nemica in meritu, de óra-ce pentru orientarea Onoratulu publicu — credu cá am datu destule lamuriri; fiindcá inse dsa incheia astfeliu: „Asiu dori ca se nu mai lungimu vorb'a in acést'a materia, cáci pe-catulu odata seversitu din partea ori-cui, are lungi consecintie pentru faptuitoriu“. — Cuvintele aceste insirate intr'unu organu oficiosu vrendu-nevrendu me provóca la respunsu, pentrucá cuprindu amenintiare: cá de nu voiu tacé, me pociu asteptá si la alte urmári de óra-ce dsa nu se indestulesce cu atát'a, cá pe dreptu au nedreptu m'a trasu in judecat'a publiculu.

Dlu asesoru adeca nu primesce scusele si lamuririle mele din nrulu 48 alu „Bisericei si Scólei,“ — de nou me ingreunéza cu nepasare catra oficiu si nesupunere catra superioritate, ba aceste le afla chiar si in respunsulu meu din citatulu nru — cand dice: „din acésta descoperire propria se vede éra si nepasare si se constata de nou violarea disciplinei catra cei mai mari,“ si constatandu (dsa adecate) abuzurile, mi-sfatuesce se le lasu de constatate, ca nu cumva se mi se intemple ceva mai reu. — Multiamescu de sfatu dle asesoru! — Asesori de pe vremea serbésca nu credu se fi avutu gustulu d'a acúsá pre cineva si apoi se nu-lu lese nici macar sé se desvinovatiésca; acést'a la ei ar fi insemnatu o barbaria. Déca dlu asesoru in locu d'a me trage la raspundere pe calea Venerabilelu Consistoriu, unde si dsa are scaunu, din o cauza bagatela a facutu sgomotu mare pe aren'a publicitatii, in care sgomotu eu si dsa suntemu persónele de capetenia, cu acea deosebire totusi, cá dsa din tuf'a anonimitatii de dupa culisa inprósca cu petri mari si mici in mine, *) — cauta ca barem se me aperu, cá déca asiu tacea, me va judecá Onoratulu publicu si cu dreptu cuventu me va vinovati cu nepasare catra oficiu si nerespectu fatia de cei mai mari.

Trecendu acum la meritul causei, de nou vinu a dechiará, cá stramutarea facuta in terminulu conferintiei preotiesci-invetiatoresci din tómn'a trecuta, s'a facutu numai si numai din *nemarginit'a interesare catra caus'a conferintiei*, pentrucá eu asia eram si sum si astadi convinsu, cá conferintia de dómne! — fara cuviintiosu numeru de preoti, invetiatori si fruntasi mireni — se vina macar ori-cáti comisari la ea, — nu s'ar potea tiené; tergulu Aradului — ce e dreptu — póte se tiena 8 dile dupa dlu asesoru, dar tergulu de vinarsu si de póme scie tóta lumea afara dóra de dlu asesoru, se tiena la inceputulu acestoru 8 dile — adeca Vineri, éra negótiile soseseu acolo Joi sér'a. Acei'a, cari sunt pregatiti pentru tergulu acést'a, nici prin o disciplina nu s'ar potea retiené dela elu, pentrucá li este unu izvoru de venitu, din care se sustienu peste o insemnata parte a anului si se ni para bine, cá sunt multi preoti si mireni din partile nóstre, cari ampla tergulu de tómn'a alu Aradului cu articli, produsu de ei insisi. — Ca se póta dara ajunge pe Joi sér'a la Aradu, ei pléca de aicia de Marti, unii de Luni, éra cu o di mai nainte se pregatascu de drumu. Dlu comisariu, carele venise la conferintia pe terminulu d'antáiu, póte insusi se-mi

*) Cestiunea este: ce a scrisu, nu cine a scrisu? Red.

fia marturia, că s'a intalnit în aceea-si di înainte de amediadi cu unu preotu din ppviteratulu Halmagiului — în Buteni, mergendu la tergalu Aradului, acest'a a plecatu de acasa de Dumineca, va se dica cu o dia mai înainte de terminulu pusu pentru conferintia, — era dupa amediadi pe acelasi trenu, pe care a caletoritu dlu comisariu, s'au dusu si vr'o 4—5 preoti la tergu la Aradu; câti vor fi fost inse pe drumuri, pe cari noi nu ii-amu vediutu!? — În Halmagiu — ce e dreptu — s'a tienutu conferintia la terminulu hotaritu prin Venerabilele Consistoriu, dar afle dlu asesoru, că au lipsitu dela ea 14 preoti numai, precum mi-a spusu insusi parintele protopresbiteru alu Halmagiului; ore deca si dela a nostra conferintia ar fi lipsitu numai 28 preoti (din doue ppviterate), ce raportu ar fi facutu dnii comisari despre ea? — negresitu că asiu fi fost indrumatu în urm'a lui, ca pe viitorime se me ingrijescu ca se fia omeni la conferintia. — Acest'a ingrijire la casulu de fatia nu o-asiu fi potutu face decât au prin amenarea conferintiei, au prin stramutarea tergalu pe altu terminu; fiindcă inse nu-mi este data poterea asupra tergurilor, am intrenitu pentru amenarea conferintiei, dar acest'a erasi se ostesce ca vederile dlui asesoru; éta-lu ce dice cu referintia la acest'a: „tocmai de ii-ar fi impedeatu conferintiele pre unii ca se nu póta merge la tergu, acest'a impregiurare nu e motivu de a schimbá unn terminu pusu de superioritate; pentrucá nici o administratiune din lume fia ea bisericésca ori civila, nu are detorintia a-se ingrijii de timpulu cand se-si vinda cineva vinarsulu si pómele. Acest'a e o tréba eschisivu privata.“ — Ar avea dreptu dlu asesoru, deca cumva congregatiunea comitatensa dela noi chiar, a une-ori chiar pentru tergu, a une-ori pentru culesulu viiloru, a une-ori pentru serbatori — nu si-ar fi stramutatu terminulu, ar avea dreptu, deca cei chiamati la conferintie ar trage de undeva diurne si spese de caletoria, a buna óra ca dnii comisari, si afle de alta parte dlu asesoru, că tergalu de tómma alu Aradului pentru producentii nostrii e o *intrebare de esistintia*, prin urmare conferintia nu ii impedita dela elu, din contra tergalu ii impedita dela conferintia. Tréb'a acest'a „eschisivu privata“ vedi dle asesoru! atát e de ponderósa, in cât trebue luata in cumpena, credu că si Ven. Consistoriu o va sci aprecia dupa adeverat'a sa valóre si nu dupa piincipiele dlui asesoru. Dsale nu-i pasa de interesele publiculu, care forméza conferintia, densulu se gandescu nu mai la comisari; dar ce ajungu comisarii fara publicu? pana cand publiculu a tienutu conferintia si fara dnii comisari!

Conferintia tienuta de altmintrea — indata dupa deschidere a luatu la placuta cunoscintia dispusetiunile facute intru stramutarea terminulu ceea-ce s'a trecut si la protocolu, firesce-cá nici nu-si inchipuiá că se va fi afland cineva, care se nu apróbe stramutarea; nici o vóce nu s'a aflatu, carea se fia disu cât de pucinu in contra dispusetiuniloru facute, ba din contra toti o suta si mai bine au aprobatu schimbarea terminulu, — — — tóte inzadaru! dlu asesoru nu póte sè se indestuléscu cu atát'a — pentrucá comisarii! comisarii! si éra-si comisarii!!

Recunosc eu că am gresitu, cand notificarea la locurile mai nalte o am facutu pe calea privata si nu prin posta au prin telegrafu. Tocmai cand incheiam eu actulu de notificare, a intratu la mine cunoscutulu teneru inteleginte, unu juristu de anulu alu patrlea, ca se-si iee remasu bunu cáci pléca la

Pesta si mi-a decoperitu că in cale se va opri pe o dia si in Aradu; fiindu vorba despre contienutulu urginte alu epistolei mele densulu s'a angagiatu, că va immanuá insusi epistol'a la loculu competente, ba cá-i pare bine cá i se intinde ocaziune spre acést'a. Eu bucurosu i-tinsei ocaziunea si densulu dinaintea ochiloru mei pléca remanendu eu manguiatu, că in diu'a urmatoria terminulu stramutatu va fi cunoscutu tuturoru, caror'a se cuvine. Tenerulu inse, impedeatu in cale printr'o intemplare neasteptata, n'a ajusu la Aradu pana chiar in diu'a, pe cand s'a fostu pusu terminulu conferintiei; intr'aceea dnii comisari au sositu la locul destinatu lor, dar — firesce — conferintia n'au aflatu. — Recunosc gresiéla, pecatu inse n'am comis, pentrucá mie nici prin minte nu mi-a potutu trece o asemine surprindere regretabila. De sciamu eu acést'a înainte, pentru multu bine din lume nu m'asiu fi radiematu pe ofertulu tenerulu.

De altmintrea pre dlu comisariu, care s'a ostanitu pana la Buteni, l'am primitu cu cinstea cuvenita, i-am descoperitu adunc'a mea regretare pentru incidentulu neplacutu, l'am petrecutu apoi pana la gara si l'am rogatu se faca bine se ostanésca si pe celalaltu terminu, cand adeca se va tiené conferintia — adaugendu, că va fi recompensatu pentru ostenéla prin program'a variata si instructiva a conferintiei precum si prin participarea prevediuta a unui numerosu publicu; mi-a respunsu, că va vedé — ce va fi; pre celalaltu dnu comisariu cu doue dile înainte de conferintia asijderea l'am rogatu se vina, se ne norocésca cu presintia — si mi-a promis, că va cautá modu spre acest'a, — — n'au venitu nici unulu. Acuma vedu, cá mi-se imputa că eu nu m'am rogatu de iertare de deusii. — Asia! intielegu! — Dar cum se me roga de iertare? cu metanii? au dupa alta formula óre-care? — Ce vanitate!!

Apoi fia consecintiele din partea dlui asesoru cât de lungi, am indraznitu a spune ce e adeveratu. *)

C. Gurbanu.

Apelu la prenumeratiune!

Istori'a si limb'a sunt tesaurii cei mai pretiosi ai unui poporu, care voesce a-si cunósce trecutul si a-si asecurá venitorulu.

Acest adeveru adencu fú motivulu principalu, din care purces societatea de lectura „*Petru Maioru*“ a junimei romane din Budapest'a, când la inceputulu anulu scolasticu 1880—81 decise, ca „*Istori'a pentru inceputulu Romaniloru in Daci'a*“ de fericitul *Petru*

*) Publicand reflexiunile presente, declaramu cestiunea de incheata pentru diarulu nostru. Dlu „unu asesoru consistorialu“ publicase in nr. 46 alu acestei foi unu articolu asupra conferintieloru preotiesci-ivetiati. de unu cuprinsu puru obiectivu, criticand faptele, nu persónele, si regretamu, că Dlu protopresbiteru C. Gurbanu atribui articolulu din cestiune caracterulu unei polemii personale. Vorba s'a facutu pentru neobservarea terminulu pusu de Ven. consistoriu cu privire la tienerea conferintieloru mixte in protopresbiteratele Ienopolei si Buteniloru. Acest'a este ceea ce a desaprobatu „unu ases. consist.“ Dlu protopopu insa sustiene că astfel de termine se pot stramutá, dupa cum adeca si congregatiunea comitatulu, uneori pentru terguri si culesulu viiloru, si alteori pentru serbatori, stramuta terminele sale. Dar analogia nu se potriveste. Antaiu: dieces'a Aradului se estinde preste 7 comitate, si a tiené contu de tóte tergurile din acést'a comitate in ficarea termineloru de conferintie, este unu lucru cu neputintia. De alta parte, daca congregatiunea isi póte stramutá terminele sale, óre in stramutarea teraiueloru de conferintie mixte care este congregatiunea competentá: protopresbiterulu ori consistoriulu? Consistoriulu a pusu terminu fixu pentru conferintiele mixte fara a-lu fi stramutatu. Red.

Maioru edata cu litere cirilice mai pre urma in a două editiune la anul 1834, s'o transcria si edé cu litere latine. Ér dealta parte voindu societatea noastră a satisfacé deobligamentului de pietate fatia de marele si meritulu literatoriu, fatia de fericitulu seu patronu, alu carui nume îlu pórta : voesce tot odata, că conform modesteloru sale puteri, se aduca si ea tributulu seu, ca lustru modestu la altariulu maretiu alu culturai nationali.

Decisiunea in parte s'a esecutat. Comisiunea esmisa a efeptuitu transcrierea. Manuscriptulu este gata a se da la presa. Acum la deplina realizare, ca această opera pretioasă, se vada lumina in forma mai noua si se fie respandita in esemplaria cât de multe prin tóte cercurile sciutórie de carte ale poporului, singuru sucursulu binevoitoriu alu prea onoratalui publicu se mai recere.

Societatea își va da tóta nisuinti'a, ca tiparirea se se efeptuésca cât numai se póte de bine, frumosu si elegantu, pentru care nici spese va crutiá. Intregulu opu avendu estensiune cam de 20 cóle in octavu de midilocu pre papiru finu va aparé catra finea lunei lui Aprile a anului venitoriu 1883. Pretiulu unui esemplariu brosiuratu : 1 fl. 50 cr. ér legatu frumosu iu panza. 2 fl. in valuta austriaca. Colectantii pentru fiecare 10 esemplare capeta câte unu esemplaru brosiuratu, ér pentru fiecare 15 esemplare capeta câte unu esemplariu legatu frumosu gratis. Pretinlu de prenumeratiune este a se tramite, respectivu a se adresá celu putienu pana in 1. Ianuariu st. v. (13. Ianuariu st. n.) anul 1883 curatoriului societatii noastre, Ilustritatiei Sale *Ioanu cav. de Puscariu*, jude la curi'a reg. ung. in *Budapest'a*, Radialstrasse Nr. 78. I. Stock. Pretiulu de prenumeratiune pentru mai mare securitate si usiorintia se póte speda cu asemnatiune postala (postai utalvány, Postanweisung.) On. dni abonanti sunt rogati a ne comunicá adresele cât de chiar si legibilu, notandu si post'a ultima.

Venitulu curatu cât va resultá din darea acestei opere, parte se va intrebuintiá spre inbunatetirea bibliotecai, parte se va depune in fondurile societatii noastre, ca se se midilocésca si prin acésta — baremu in parte — asigurarea esistintiei ei, ca a primului si unicului foculariu alu junimei romane studiöse din *Budapest'a*.

Nu este aici locul, ca se ne aruncám in detaliurile caracterisárei acestei opere pretioése, carea respandindu radie de lumina preste trecutulu nostru istoricu a datu lovitura puternica contrariloru originiei noastre romane-latine; nu voimu se ne atingemu de meteorulu luminos, care pre la inceputulu secululu nostru incaldiendu atâtea anime romane a desceptatu foculu sacru alu entusiasmului in unu poporu apasatu de greutatea atátoru seculi de suferintie si umilire; dar fia-ne^m permisu a aminti cu acésta ocaziune cuvintele meritatului boieriu moldovanu Iordachi de Malinescu, care in precúventarea la a două editiune in anul 1834 se esprima in modulu urmatoriu: „ Acésta istoria intemeiata pre cei mai vrednici de credintia istoriei, este intr'adeveru cea mai d'antâia istoria a natiunei romanesci, carea aretandu inceputulu Romaniloru in Daci'a, innaltulu sange din care sunt ei resariti, nu numai că a pusu nefrantu stavila vrasimasiloru natiunei de a hulí fara rusine asupra-i, : ci inca a desceptatu in natiune si unu spiritu indemnatoriu de a nisui cătra drept'a luminare, cu carea se indul-

cescu neamurile cele alalte ale Europei. De la esirea acestei istorie. Romanulu a invetiatu a-si cunósce trupin'a si fiinti'a sa; acésta istoria este, carea a datu lauda si marire, si a urditu epoc'a natiunei romanesci. Autorulu ei se vede a fi fostu intr'adeveru alesu de pronia dumnedieésca, spre scóterea natiunei sale din cumplitulu intunerecu; acestu barbatu a fost credintiosu sierbu Domnului seu, n'a ingropatu talantulu celu datu lui, ci indiecitu l'a intorsu.“

Aceste cuvinte preademme de marele autoriu, caracterisédia destulu de chiar influinti'a si importanti'a acestui opu pretiosu, dupa cari noi nutrindu cea mai deplina sperantia, că preonoratulu publicu, in interesulu culturai nostre nationali, va intinde mana de ajutoriu junei nostre societáti, ca se-lu potemu respandi pr'intre carturarii nostri in esemplaria cât de multe, remanemu.

Budapest'a, la 12. Novembre, st. n. 1882.

In numele societáti „PETRU MAIORU“

cu deosebita stima :

Georgiu Szerb m. p.
presiedinte.

Demetriu Horváth m. p.
secretariu

DESCHIDERE DE ABONAMENTU

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

FÓIA BISERICÉSCA, SCOLASTICA, LITERARIA etc.

Ese odata in septemána.

Cu incepere dela 1. Ianuariu 1883 deschidemu unu nou abonamentu la „Biserica si Scól'a.“

Rugamu dar pe on. abonenti, a carora abonamentu espira cu finele anului curinte, ca se binevoiesca a insinúa de timpuriu inoirea abonamentului.

Pretiulu abonamentului remâne tot celu din capulu fóiei, si adeva :

Pentru Austro-Ungari'a 5 fl. pe anu.

Pentru Romani'a 7 fl. pe anu.

Abonamentele facute pe anulu intregu, se potu platí si in rate, pe jumetate ori pe patrare de anu. Bani se potu trimite mai cu inlesnire prin asemnate postale (postai utalvány.) Ne rugamu in sa ca numele, locuinti'a, post'a ultima si cea principala se se insemne esactu si legibilu.

■ Totodata rugamu pre toti onorabili abonenti in restantia cu pretiulu fóiei, ca se-si achiteze cât mai cu graba detori'a lor. ■

Arad, 19/31. Decemvre 1882.

Redactiunea.

La Nru de facia alaturamu unu suplementu de $\frac{1}{2}$ cóla.

Suplementu la „BISERIC'A si SCOL'A." Nr. 52.
Anlu VI — 1882.

Dare de séma.

In serbatorile invierei mantuatoriului omenimei s'a simtitu o trebuintia vedita de a procura mai multe rinduri de ornate bisericesci pentru biseric'a noastră romana din Aradu si aducendu acésta imprejurare la cunoscinti'a prea bunului nostru episcopu, Præa Santia Sa a binevoitu cu binecuventare arhierésca a da subserisului indemnulu moralu de a suscepe o colecta pe la crestinii nostri.

Modeste erau la inceputu sperantiele in obtinerea rezultatului fiindcã acésta apelare la simtiulu crestinescu convenea pe de o parte cu anotimpulu celu mai de lipsa pentru meseriasi si economi, pe de alta parte crestinii cam seraciti prin vremurile grele si prin multele dajdii coplesitoare nu prea mai avea din ce se mai rumpa spre a face din destulu si pentru sânta biserica.

Dar ce se vèdi?! o deceptiune satisfacătoare m'a convinsu pe deplin, cã romanii crestini au unu sufletu mare si posedu o inima per excellentiamn nobila si accesibila pentru ori si ce lucru bunu si frumosu; romanulu lipsitu materialminte cum este, dèca apelezi la bunulu lui simtiu si dèca ilu luminezi despre ori si ce scopu salutariu si de interesu publicu; atunci ilu poti insufleti si chiar entusiasma intru atâtã, încât si ultimulu cruceriu si ultima sa avere si-o pune si si-o aduce prinosu pe altariulu comunitatii dupa esemplulu veduvei cu filerulu din sânta evangelia. — La acest locu chiar fie-mi permisu a aduce acelu refrenu nimeritu, cã toti aceia pecatuescu si comitu hula fatia de cea mai frumoasa si mai pronuntata nuancia caracteristica a romanului, cari se indoescu in nobletia si darnicia lui si cari mai cutèza a sustinea, cã poporulu romanu nu e aplicatu la jertfe si binefaceri. Onorabilulu publicu cetitoriu aiba bunetatea a se convinge despre adeverulu asertiuniloru mele din cifrele ce urmèza in acést'a dare de séma publica.

Tot in restimpulu intreprinsei colecte cu scopulu sciutu venerabilulu domnu Dr. Atanasiu Siandoru cu stimata sa socia condusi de cunoscutulu simtiu crestinescu a domniei loru m'au incredintiata pe mine se le procuru pe spesele domniei loru o cruce pacificala de prestolu masiva si de argintu curatu.

Aceea cruce in pretiu de 100 fl. marinosii binefacatori au donat'o santei noastre biserici din Aradu. Primésca venerabilii binefacatori speciala si adencu simtita multiemita pentru acelu daru crestinescu.

Primésca si toti P. T. domni si dómne, crestini si crestine, cari la apelulu adresatu la simtiulu loru de pietate a binevoitu a ne sprigini cu binevenitele loru oferte, deodata si recunoscintia preotimei si a comitetului parochialu. Mai primésca in fine si recunoscintia mea pentru increderea pusa in mine ca colectante si binevoiesca o primi si achitarea sumeloru banesci pe acésta cale a publicitati si anume pre cum urmèza:

N. N. 5 fl. v. a. Iosifu Goldisiu 2 fl. Ioanu Russu 2 fl. Ioanu Ghibu 2 fl. Augustinu Hamsea 2 fl. Vasilie Mangra 2 fl. Dim. Iorgoviciu 1 fl. Ioanu Zsacu

1 fl. George Munteanu 1 fl. Ilie Dogariu 1 fl. George Miscoviciu 1 fl. Nicolau Paulisianu 1 fl. Mita Raicu 2 fl. Avramu Pecurariu 2 fl. Ioanu Staichi 1 fl. Iotia Halmagianu 50 cr. Pavelu Bocsia 1 fl. Pavelu Danu 1 fl. Mihaiu Oana 1 fl. Mitru Dobreu 3 fl. George Curticianu 2 fl. Ioanu Dum'a 1 fl. Lenca Sabo 2 fl. George Trutia 1 fl. George Macinicu 1 fl. Dim. Moldovanu 1 fl. Antoniu Caracioni 1 fl. Nic. Dolg'a 2 fl. Petru Flora 1 fl. Giula Bogdanu 40 cr. Sim. Oncia 50 cr. Gligoru Birisu 2 fl. 40 cr. George Simonu 50 cr. George Posniacu 20 cr. Tanasie Vucu 50 cr. Stef. Tanosca 1 fl. Teodoru Danu 1 fl. Ioanu Halmagianu 52 cr. Flórea Drecinu 20 cr. Sofia Bogdanu 20 cr. Petru Mihaloviciu 1 fl. Catitia Nicoloviciu 50 cr. Iotia Nadabanu 40 cr. Lazaru Simonu 30 cr. Vasilie Simonu 50 cr. Sofia Avramu 50 cr. Flórea Bogdanu 40 cr. Maria Bradeanu 1 fl. Laur'a Somogy 1 fl. Maria Serbu 2 fl. veduva Ebesfalvi 1 fl. Iosifu Cociuba 10 fl. George Dogariu 12 fl. Elen'a Bulboca 10 fl. Iuliana Suci 15 fl. Dr. Atanasiu Siandoru 10 fl. Iuliana Bonciu 10 fl. Elen'a Nicodinovici 5 fl. Elen'a Arcosi 3 fl. Dr. Georgiu Vuia 3 fl. Livi'a Vuia 2 fl. Aureliu Suci 5 fl. Lazaru Ionescu 10 fl. Ioanu Beliesiu 5 fl. Letitia Oncu 5 fl. Constantinu P. Aiudanu 5 fl. Ludovicu Pecurariu 1 fl. Simeonu Ardeleanu 1 fl. Paula Trutia 1 fl. Maria Golomety 2 fl. George Caplari 3 fl. Petru Florescu 3 fl. Iuliana Florescu 2 fl. Emilia Mosescu 2 fl. Maxa Novacu 1 fl. Teodoru Maceanu 2 fl. Paguba 2 fl. Costa Oberenezu 2 fl. Molnár Balás 2 fl. Elen'a Ambrusiu 2 fl. George Florescu 3 fl. Emilia Florescu 2 fl. Ioanu Iancoviciu 2 fl. Petru Florescu jun. 1 fl. Pavelu Popoviciu 2 fl. Efta Drecinu 40 cr. Ilia Otlacanu 1 fl. Podoaba 5 fl. Mihaiu Barna 1 fl. Ioanu Duma sumariu 1 fl. Russu morm. 1 fl. Ilia Zaslo 1 fl. Avramu Varadia 1 fl. Mitru Bodea 1 fl. Petru Cincianu 1 fl. Stefann Crestutiu 50 cr. Antoniu Simonoviciu 2 fl. si Ilia Moca 2 fl. v. a. Sum'a totala 224 fl. 42 cr. v. a.

Aradu in 23. Decemvre 1882.

Ioanu Ghibu,
adm. par. Aradu.

D i v e r s e.

* **Serbatori fericite urãmu tuturoru cetitoriloru nostri!**

* **Manualu de Higiena** pentru elevii de teologie si preparandia. Afiamu cu bucurie cã Dlu Dr. G. Vuia profesorulu de higiena la institutulu nostru pedagogico-teologicu va eda in curendu unu cursu de higiena populara pentru trebuintiele scóloru medie române.

* **Leon Michel Gambetta**, marele barbatu de statu alu Franciei a muritu in nóptea dela 1. Ianuarie 1883. Frantia perdu in Gambetta personificarea cea mai inalta a ideiei de resbunare contra Germaniei.

* **Cadou pe serbatori!** Tocmai acum a esitu de sub tipariu „*Poesii*“ de *Ionu Tripa*. Pretiulu 1 fl. v. a. Arad 1882. Tipografi'a diecesana. Se afiã de vendiare la autorulu in Arad, si la tipografi'a diecesana.

* **Drepturile femeiloru in Englitera.** La 1. Ianuarie 1883 s'a pusu in aplicatie noua lege, care asigura femeiloru deplina independintia si egalitate cu barbatii in ce privesce proprietatea. Conform acestei legi pe viitoriu fiecare sotiu, barbatul sau femeia, va trai in societatea sa cu deplina libertate de actiune si fara se mai respunda unulu pentru altulu. Dispositiunile principale din noua lege sunt clare si precise. Fie-care femeie casatorita, are dela 1. Ianuarie, 1883, dreptulu esclusivu de a posede si administrá intréga ei avere miscatóre si nemiscatóre, fara privire la momentul, cand a devenitu ea stapan pe avere: inainte de casatorie, in momentul casatoriei sau dupa casatorie. De asemenea in privintia instrainarei averei, dreptulu femeiei este nelimitatu, femeea póte se face ce-i place. Cu modulu acesta pe viitoriu póte cá se va pune capetu „vêntórei dupa avere.“ Dupa dispositiunile acestei legi barbatulu nu va mai putea se iee nici macaru unu penny, din averea privata a femeiei. Drepturile barbatului asupra averei se intinde pana acolo pana unde permite femeea. Ba legea merge si mai departe si asigura femeiei chiar si rodulu munciei in viatia conjugala. Nici o femeea, dela cea din urma spalatorésa, care castiga câti-va silingi (bani) intr'o di, pana la cea dîntâiu prima dona, care ia mai multe sute de funti sterlingi intr'o séra, nu va mai fi detóre pe viitoriu se dea barbatului nimicu, din productulu munciei sale.

* **Societatea academica „Romania Juna“** de aci, in siedintia sa din 13. Decembrie st. n. a. c. s'a constituitu de nou, alegandu-si comitetulu pre anulu administrativu 1882/3 in urmatoriu modu: Presiedinte. Stud. med. I. T. Mera; vicepresiedinte: cand. philos. Septimiu S. Albin; secretari: stud. techn. Barba C. Tiapirdea si stud. med. Alesandru Pop'a; cassar: stud. techn. Iuliu Moisilu, controloru: stud. med. Gavrilu Dobreanu; bibliotecaru: Aurelu Grigoroviciu stud. med. si economu: stud. med. Ales. Tuducescu. In comisiunea literara s'au alesu urmatorii: Stud. med. Greg. Onciulu stud. med. Ales. Popu, stud. philos. Vas. Goldisiu, stud. techn. Aur. Cupsia si stud. silv. Sim. Popu; ér in comisiunea revadiatóre stud. med. M. Visinevski, stud. med. Pompeiu Germanu si stud. techn. Corneliu Romanu. Ve rogamu Dle Redactoru se binevoiti a luá notitie despre acésta in pretiuita-ve fóia ce redactati. Primiti in fine ascurarea deosebitei nóstre stime si consideratiuni, ce ve pastramu. Viena 18/XII st. n. 1882. Pentru comitetu. I. T. Mera, Presiedinte. Ales. Pop'a, secretariu.

* **Societatea pentru invetiatura poporului romanu, Sectiunea de Prahova** a instituitu, cu aprobarea inaltului Guvernu, in folosulu scóleloru sale, si in specialu pentru edificarea localului propriu scólei normale de baeti si scólei secundare de fete, o *loterie de bani*, compusa din 200,000 numere a unu leu numerulu, cu 1000 castiguri, in doue serii si in valóre totala de lei 80,000, dupa cum urméza: Seria I. 1. castigu principalu de lei 20,000; 2 castiguri a lei 5000, lei 10,000; 2 castigurii a lei 1000=lei 2000; 4 castiguri a lei 500=lei 2000; 12 castiguri a lei 100=lei 1200; 25 castiguri a lei 50=lei 1250; 51 castiguri a lei 20=lei 1020; 103 castiguri a lei 10, lei 1030; 300 castiguri a lei 5, lei 1500; 500 castiguri in suma de lei 40,000. Seria II. 1 castigu principalu de lei 20,000; 2 castiguri a lei 5000, lei 10,000; 2 castiguri a lei 1000 lei—2000; 4 castiguri a lei 500 lei

2000; 12 castiguri a lei 100—lei 1200; 25 castiguri a lei 50 lei 1250; 51 castiguri 20 lei 1020; 103 castiguri a lei 10 lei 1030; 300 castiguri a lei 5 lei—1500; 500 castiguri in suma de lei 40,000, si are onóre a ruga pe toti bunii Români, pe toti Proctororii Instructiunii de a participa la acésta loterie de bine-facere, a caria produsu netu se va intrebuiitia, dupa cum s'a aratatu si mai susu, pentru interesulu celu mai vitalu alu natiunii: pentru Educatiunea si Instructiunea junimii Române. Comisiunea, cu sediulu in casele D-lui George Sfetescu, etagiulu de josu.

* **Arta tipografiei in Romania**, a ajunsu la o desvoltare destula de frumósa. Nu avem decát se privimu lucrarile tipografice esite din atelierele din Bucuresci, ca se ne convingemu de adevverulu acest'a. O proba si mai palpabila insa, spune Resboiulu, ne-o da unu lucratoru tipografu din o tipo-litografie din Galatz, si anume d. Apostolu P. Antoniady, care cu-o rabdare si cu-o arta démna de cea mai mare lauda, a reusitu a compune din 20,200 de lini unu tablou reprezentandu pe „vitezulu Dorobantiu.“ Felicitamu pe acestu lucratoru tipografu pentru oper'asa.

* **Decoratiune refusata de unu Episcopu.** Dupont des Loges, Episcopulu din Metz, a adresatu in dilele din urma guvernatoarelui Alsatiei, Maresialului Manteufelu, o scrisóre prin carea declara cá densulu nu póte primi distinctiunea, ce i-a facutu Maiestatea Sa Imperatulu Vilhelm, cordandu-i coron'a prusiana. Textulu acestei scris de dto 16 Decemvre a. c. suna: D-le Maresialu! A primitu scrisórea, prin care Excelentia vóstra insciintiati, cá Majestatea Sa imperatulu m'a datoratu cu coron'a prusiana, dreptu recunoscintia pentru sollicitudinea ce am avutu spre a asigura catoliciloru germani din Metz tóte inlesnirile la implinirea datoriiloru loru religióse. Sunt miscatu de zelulu, cu care Suveranulu ié parte la tóte straduintiele nóstre, ale preotimei si ale mele, de a da ajutoru la o multime de crestini, cari se afla sub conducerea nóstra. Dar, d-le maresialu, distinctiunea, despre care me anuntiatu, me surprinde tot atât de multu, pe cât me zapacesce. In urma dispositiuniloru ce am luat dupe o chipzaintia matura si seriósa, nu vedu altu meritu pentru mine, de cât acela, cá mi-am implinitu datoria, care mi-o impune cunosciintia ca episcopu peste aprópe 10,000 de catolici, cari mai multu sau mai putinu nu cunoscú limba franceza, singura limba, pe care o vorbesce vechia populatiune a Metzului. Excelentia vóstra 'mi veti permite se ve exprimu parerea mea de reu. De trei-zeci de ani, de cand am onóre a apartiné episcopatului fraucesu, guvernulu in mai multe renduri a incercatu se me decoreze, dar tot-d'auna a trebuitu se renuntie la planulu seu, luandu in consideratie hotarirea mea, de a me abtine de la ori-ce activitate politica si a me tiné numai de datoriile mele archieresce. Credintia mea este cá in chipulu acesta se póte da unu esemplu folositoru clerului. Daca Excelentia vóstra m'ati fi incunostintiatu de mai nainte despre intentiunile bine-voitóre ale imperatului, v'asi fi rugatu d-le maresialu, se aparati inaintea Majestatiei Sale acesta afacere, la care suntu silitu se tinu asia de multu, cáci nu voescu se fiu infidelu cu trecutulu meu si voescu se respectezu suvenirile. Primiti etc. Paul, episcopulu Metzului.

Doctorulu in medicina

I. N. AUERBACH

fostu medicu alu statului romanu si acum cu pensiuie remuneratu, autorulu opului „**Medicin'a legala**“ in romanesce,

s'a mutatu cu locuinti'a la **Aradu**, strad'a **Forai**, Nrulu 7. (cas'a contelui **Nádasdi**), unde inainte de amédi dela 8 pana la 10., si dupa amédi dela 3 pana la 4 óre ordina si consulta.

Primesce asupra-si si visite pe la locuintiele on. patienti.

Pentru cei lipsiti de medilóce gratis.

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatur'a	Ceritul
Sambata	30. Dec.	767 mm.	12 ° R.	seninu
Dumineca	31. „	766.4 „	7 „	ploe
Luni	1. Ian.	769.6 „	3.7 „	ninge
Marti	2. „	768 „	4.8 „	ploe
Mercuri	3. „	763.5 „	6.5 „	„
Joi	4. „	762.52 „	6.66 „	noru
Vineri	5. „	768.8 „	6.66 „	obdusu

Concurse.

Prin acésta se escrie concursu pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a I-a gr. or. rom. din comun'a **Socodoru**, inspectoratulu Simandului cu terminu de alegere pe **9/21. Ianuarie 1883.**

Emolumintele: in bani gata 300 fl. v. a. 10 orgii de lemne din care are a-se incaldi si scól'a; 10 fl. v. a. pentru familia, cuartiru liberu cu 2 chilii si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tremite recursurile loru instruate conform statut. org. inse poffindu-se si producerea testimoniului de limb'a magiara, adresate com. par. din **Socodoru**, inspectorului cercualu de scóle **Moise Bocsianu** in **Curticiu**.

Dela competentii acestei statiuni se poffesce ca pana la diua de alegere, sè se presentedié in vre-o **Dumineca** séu serbatóre in santa bisericu din locu pentru a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Socodoru 17/29. Decemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **Moise Bocsianu**, m. p. insp. scol. cere.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Tomesciu**, protopresbiteratulu **Fagetului**, prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de 30 dile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 230 fl. v. a. banii; 10 fl. pentru conferintie; 5 fl. pausialu de scrisu; 8 orgii lemne din cari sè se incaldiésca si scól'a; 3 jugere de pamentu, cuartiru liberu cu 1/2 jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupá acest post sunt avisati, ca recursule loru instruate in sensulu stat. org. bis. si timbrate, se le substérna porotopresbiterului tractualu pana la terminulu indicatu.

Tomesciu, in 18. Decemvre 1282.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, m. p. protopopu.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Farasestiu**, protopreb. **Fagetului**, prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de 30 dile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 200 fl. v. a. banii; 8 orgii lemne din cari sè se incaldiésca si scól'a, 1 jugeru de pamentu, cuartiru cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acest post sunt avisati, ca recursule loru se le substérna, fiindu instruate conform dispuasiuneloru statut. org. bis. si timbrate, pana la terminulu indicatu, protopresbiterului tractualu.

Farasestiu, in 16. Decemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, m. p. protopopu.

In urma decretarei Venerabilului Consistoriu diecesanu din 20. Decembre a. c. nr. 3553. prin acést'a se escrie concursu pe **capelan'a** sistemisata la parochi'a veteranului parochu **Constantinu Copianu** din **Almasiu**, — cu terminu pana la 30. Ianuaru 1883 in care di va fi si alegerea. Venitele incopciate de acést'a capelania sunt pe jumetate din tóte venitele parochiali.

Dela recurenti se poffesce a-se presentá vreodata in biseric'a din **Almasiu** si a-si substerne recursule loru cu atestate valabile pentru parochiele de clas'a II.

Almasiu, la 23. Decemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Constantinu Gurbanu**, m. p. protopopu

Pe bas'a conclusului consistorialu din Oradea-mare de sub Nr. 1025. B. a. c. pentru deplinirea parochiei vacante de class'a III. **DS. Foráu** cu filia **Prisaca**, tractulu protopopescu alu **Beiusiului**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **2/14. Ianuaru 1883.**

Emolumintele sunt: a) casa parochiala cu gradina a carei folosu se pretinesce la 40 fl. b) pamentu parochialu de 10 cubele cu venitu anualu de 80 fl. c) câte o di de lucru dela 230 numere de case per. 30 cr. 69 fl. d) biru preotiescu câte o vica de cucurudiu sfermatu dela casa dupa pretiulu de mijlocu 230 fl. e) folosirea cemeteriului 10 fl. f) stótele preotiesci dupa calculu mijlociu 60 fl. de totu 489 fl.

Recurentii vor avea a-si tramite patitiunile sale instruite cu documintele necesarii amesuratu „**Regv lam. pentru parochii**“ pana la terminulu defipt-subscrisulu in **Beiusiu**.

Datu in Beiusiu, la 6/18. Dec. 1882.

In contielegere cu Comit. parochialu cor

Vas

Nr. 754 Sc.

Pentru întregirea postului invetiatorescu din *Costeiu*, în protopresbiteratul Fagetului se escrie concursu cu terminu până la **10. Ianuarie a. 1883.**

Beneficiulu împreunatu cu acestu postu este : bani gata 300 fl. 40 m. c. (10/0) de lemne din care se incaldiesce si scóla; 5 fl. pausiale pentru scripturistica, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Competentii au se-si trimite recursele instruate în întielesulu stat. org. deadreptulu la Consistoriulu diecesanu din Caransebesiu.

Caransebesiu, din siedintia consisteriala tienuta în 18. Noemvre 1882.

Episcopulu diecesanu
Ioan Popasu, m. p.

Nr. 670. Sc.

Nimicindu-se alegerea de invetiatoriu din *Branesci*, în protopresbiteratul Fagetului, prin acésta se escrie de nou concursu pentru acestu postu cu terminu până **1/13. Ianuarie 1883.** pe langa urmatoriulu beneficiu : Bani gata 320 fl. v. a.; pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl.; pentru scripturistica 5 fl.; gradina de legumi $\frac{1}{2}$ jugeru si cortelu liberu.

Concurentii au se-si trimite petitiile instruate în întielesulu stat. org. deadreptulu la Consistoriulu diecesanu în Caransebesiu.

Caransebesiu, din siedinti'a consistoriala tienuta în 18. Noemvre 1882.

Episcopulu diecesanu
Ioan Popasu, m. p.

În urmarea ordinatiunei Vener. Consistoriu eparchialu din 25. Octomvre 1882. Nr. 2545. pentru parochia de clas'a a III. din *Sintea*, în protopresbiteratul Chisineului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe Dumineca din **23. Ianuarie 1883.**

Emolumintele sunt: a) Una sesie de pamentu parte aratoriu parte fanatiu; b) 4 jugere de pamentu fanatiu, ca rebonificare pentru lemnaritu; c) 130 fl. v. a. în care se computa birulu si tóte venitele stolari. d) Unu fondu intravilanu de 800 stangeni patrati.

Voitorii de a dobandi acést'a parochie sunt avisati recursele lor instruate în sensulu stat. org. si a regulamentulu pentru parochii, până în 16. Ianuarie 1883 a-le substerne la subscrisulu protopopu tractualu Petru Chirilescu în Kétegyháza.

Chitighazu la 5. Decemvre 1882.

Petru Chirilescu, m. p.
protopopu.

Pentru vacanta statiune invetiatorésca dela clas'a I. din *Buteni*, cu salariu annalu de 300 fl. si 100 fl. pentru cuartiru, prin acést'a se escrie concursu până la **1. Ianuarie 1883.** în carea di va fi si alegerea; recurrentii au se produca testimoniu de calificatiune si de conduita si le voru substerne pe calea oficiulu inspectoralu din Buteni, (N. Butyin.)

Buteni, la 6. Decemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine : **Constantinu Gurbanu, m. p.** protopresh. inspect. cerc. de scóle.

Pentru vacanta statiune invetiatorésca din *Manereu*, în inspectoratul Buteniloru, prin acést'a se escrie concursu până la **27. Decemvre a. c.** în carea di va fi si alegerea.

Emolumintele împreunate cu acést'a statiune sunt: a) în bani gata 146 fl. b) în rescumperarea fasolei 6 fl. c) în rescumperarea fenului 10 fl. d) pentru scripturistica 10 fl. e) pentru conferintie 10 fl. f) optu sinice grâu si 8 sinice cucurudiu si 8 stangeni de lemne, din cari se se incaldiesca si scól'a, g) cuartiru liberu cu gradina.

Recurrentii sub durata concursulu se voru presentá vre odata în biserica naintea poporulu si recursele provideute cu testimoniu de calificatiune si cu atestatu de conduita până la terminu le voru substerne pe calea oficiulu inspectoralu.

Manereu, la 5. Decemvre 1882.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea : **Constantinu Gurbanu, m. p.** protopresh insp. cerc. de scóle.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scól'a conf. gr. or. rom. din comun'a *Macedoni'a*, protopresbiteratul Ciacovei, comitatulu Torontalu, se escrie concursu cu terminu până la **23 Ianuarie 1883 st. vechiu** în carea di se va tienea si alegerea.

Emolumintele sunt: 1) În bani gata 160 fl. 2) 40 meti de grâu, 3) pentru participare la conferintiele invetiatoresci 5 fl. 4) pentru scripturistica 5 fl. 5) $3\frac{1}{2}$ jugere pamentu, parte aratura parte fanatiu, 6) pentru materialulu de incalditu a salei de investimentu 18 fl. 7) cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati recursele lor instruate în sensulu stat. org. bis. a-le adresa comitetulu parochialu, si a le substerne oficiulu protopopescu alu Ciacovei în Obad.

În fine se mai recere, ca aspirantii în decursulu între-timpulu premergatoriu alegerii se se presinte în care-va Dumineca ori serbatóre la santa bis. din respectiva comuna, spre asi aratá desteritatea în cantu si tipicu.

Macedonia, în 9. Decembre 1881.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu adm: protopopescu **Paul Iancu, m. p.**

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela onf. gr. or. rom. din comuna *Giulvez*, protopresbiteratul Ciacovei, comit. Torontalu, se escrie concursu cu terminu până la **16. Ianuarie 1883. st. v.** în carea di se va tiné si alegerea.

Emolumintele sunt: a) în bani gata 126 fl. v. a. b) 60 meti grâu, c) pentru conferintiele invetiatoresci 6 fl. d) pentru scripturistica 5 fl. e) 4 jugere pamentu si adeca 3 de aratura, si fanatiu, f) 8 orgii de paie, din cari are a-se incaldi si sala de investimentu, g) cuartiru si gradina de legumi.

Doritorii de ocupá acest post sunt avisati recursele lor instruate în sensulu stat. org. bis. si adresate comitetulu parochialu a-le substerne oficiulu protopopescu alu Ciacovei în Obad.

În fine se mai recere, ca aspirantii în decursulu între-timpulu premergatoriu alegerii a-se presentá în vre-o Dumineca ori serbatóre la s. biserica din respectiva comuna, spre a-si aretá desteritatea în cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu adm. protopopescu : **Paul Iancu, m. p.**